

ТЕМА: МЕЙКИНДИК ТЕГИ ТЕЛОЛОРДУН БЕТТЕРИНИН АЯНТЫ

Даярдаган: Дуйшекеева А.Н.

9-класс

Сабактын максаттары:

1. Мейкиндиктеги телолордун беттеринин аянттарын таба алышат жана формуласын билишет. Өтүлгөндөрдү кайталап, алган билимдерин бекемдейт.

2. Формулаларды билүү менен турмушунда колдоно алат. Фигураларды элестетип, ой жүгүртүүсү өсөт.

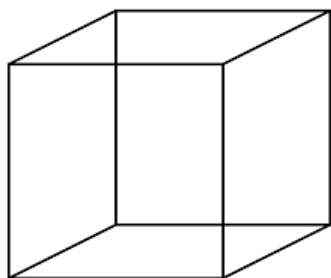
3. Өз ойлорун эркин айта билүүгө көнүгөт. Ошону менен бирге өз алдынча жупта, топто ынтымак менен ыкчам иштей алат.

**Анда биз турмушта колдонуп
жургөн каробкалар, ак
калпак, шөкүлө, челек өзүнөр
жакшы көрүп ойноп жүргөн топ
ушуларды математикалык
фигураларга окшоштурсак
болобу. Кайсы фигураларга
окшойт. Алар мейкиндикте жатабы
же тегиздиктеби? Мына ошол
каробканы алып карасак ага канча
картон кагазы кеткендигин кантип
билебиз? Анда бугун биз эмнени
уйронот экенбиз?**

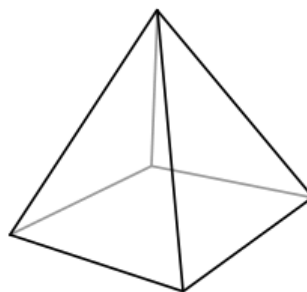

Мейкиндиктеги телолор:

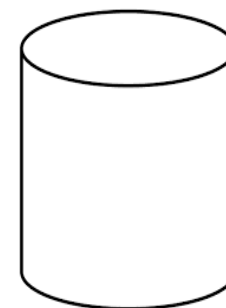
Тик
призма(куб,параллелепипед)

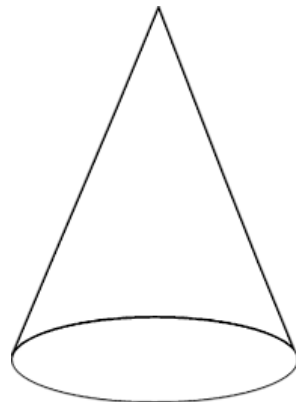
Пирамида

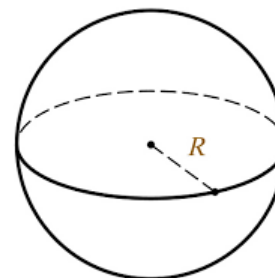
Цилиндр

Конус

шар

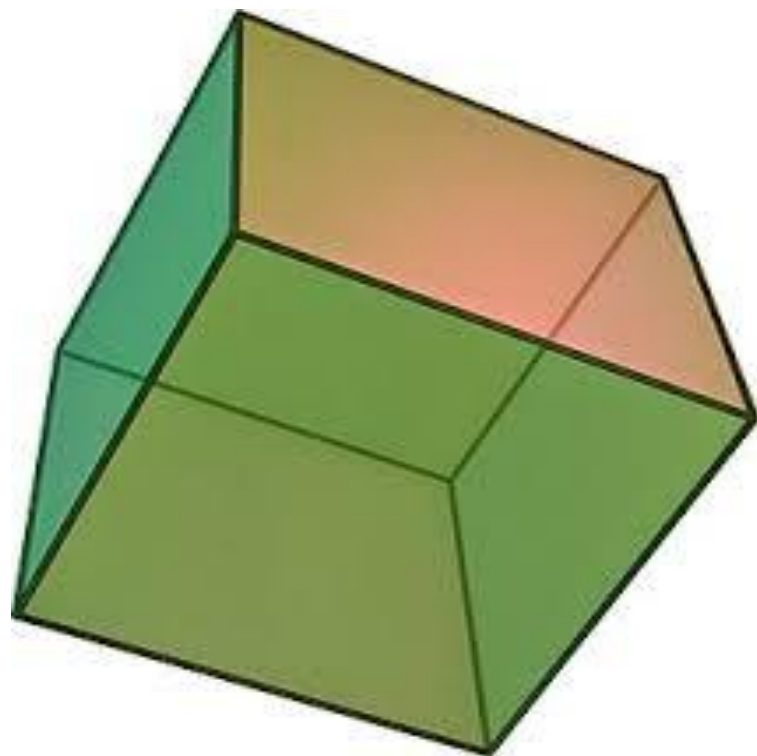

1.Тик призманын бетинин аянты.

$S_{к.б} = P * h$ Каптал бетинин аянты.

P - Негизинин периметри.
 h -бийиктиги.

$S_{т.б} = S_{к.б} + 2S_{н}$ Толук бетинин аянты.

2. Пирамиданын бетинин аянты.

Каптал бетинин аянты $S_{к.б} = 1/2 * P * l$

P-негизинин периметри.

l-апофемасы. (Чокусунан негизине түшүрүлгөн бийиктик.)

Толук бетинин аянты $S_{т.б} = S_{к.б} + S_{н}$.

Кесилген пирамиданын аянтын табуу

учун : кесилген пирамиданын каптал грандары тең капталдуу трапеция болушат. Анда трапециянын аянты $a + b / 2 * l$

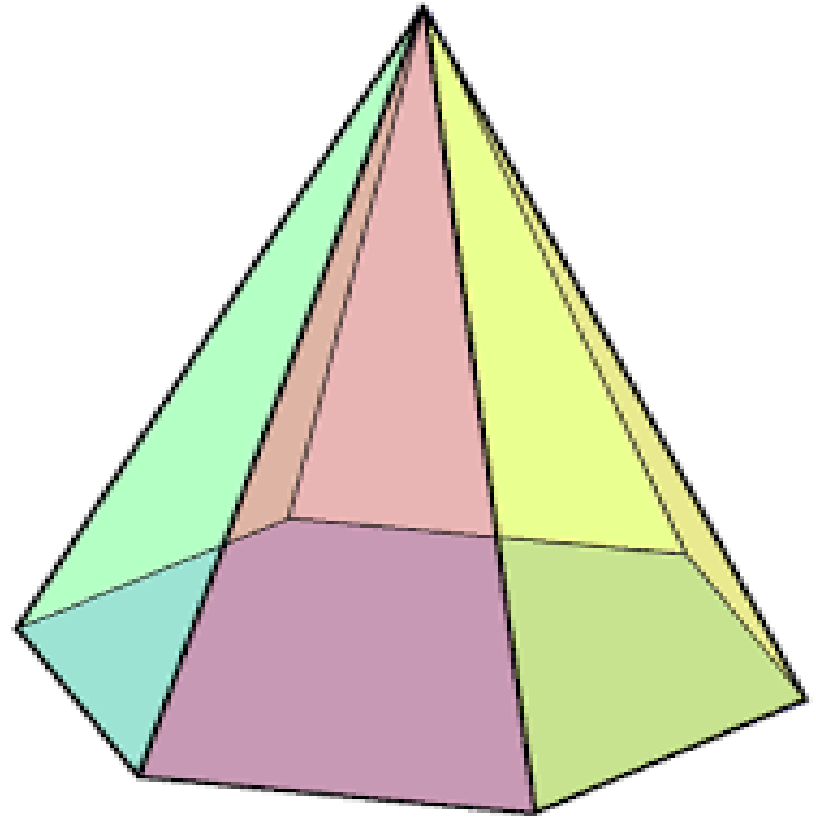
$S_{к.б} = (P_1 + P_2) / 2 * l$

P-периметрлери.

l-апофемасы. Каптал бетинин аянты.

Ал эми толук бетинин аянты . $S_{т.б} =$

$S_{к.б} + S_{1н} + S_{2н}$

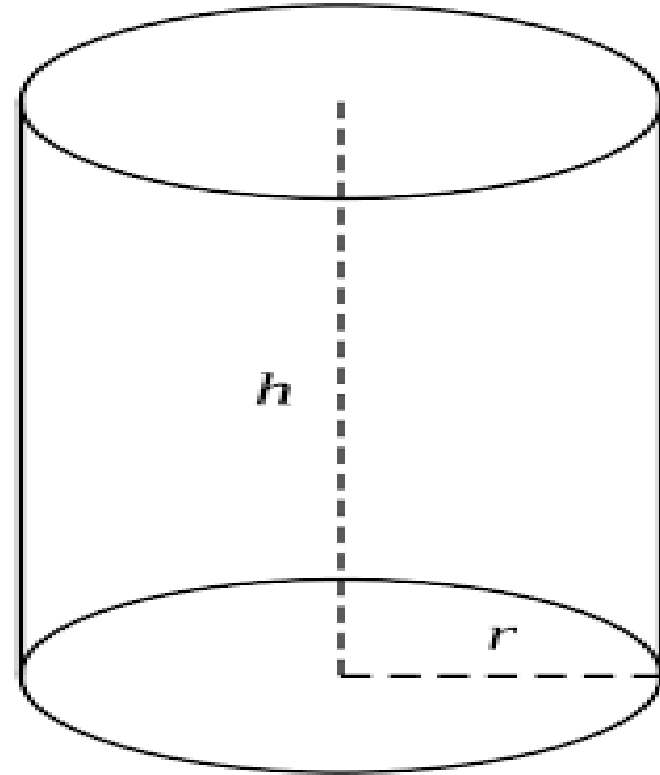

3. Цилиндрдин бетинин аянты.

Каптал бетинин
аянты. $S_{\text{ц.к.б.}} = 2 * R * h$

Ал эми толук бетинин
аянты.

$$S_{\text{ц.т.б.}} = 2 * R * (h + R)$$

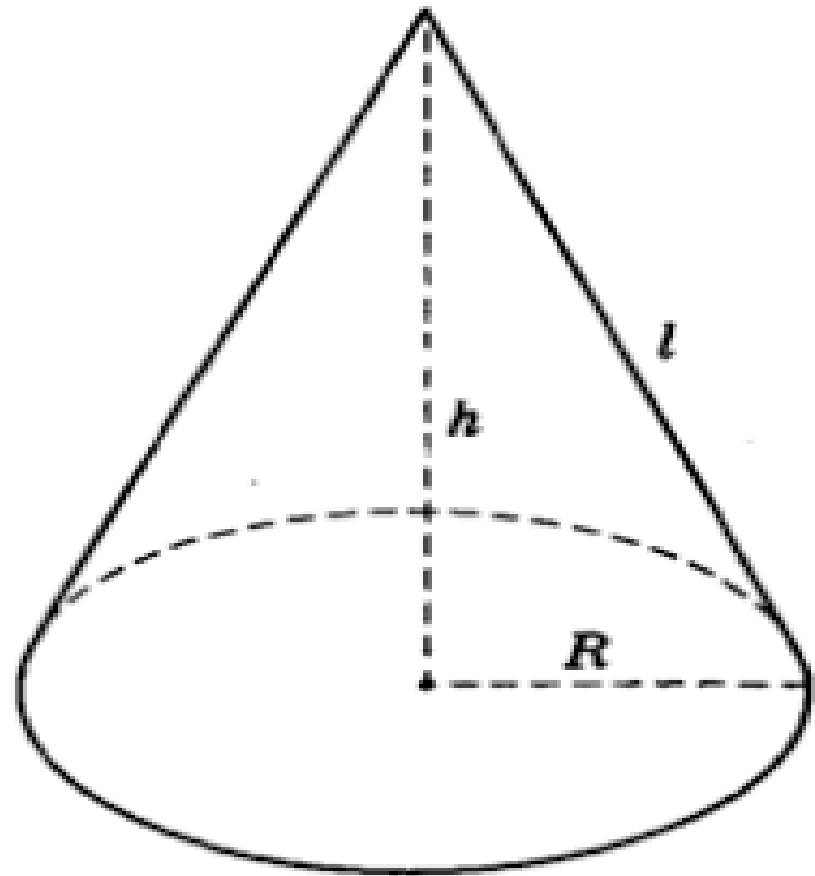
4. Конустун бетинин аянты.

Каптал бетинин аянты. $S_{к.б.} = R * l$

Толук бетинин аянты $S_{т.б.} = R * l + \pi R^2$

Кесилген конустун каптал бетинин аянты. $S_{к.к.к.б.} = \pi(R+r)l$

Кесилген конустун толук бетинин аянты. $S_{к.к.т.б.} = \pi(R+r)l + \pi R^2 + \pi r^2$

5. Шардын бетинин аянты.

$S_{б.а} = 4\pi R^2$ формуласы аркылуу табылат.

